

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Ontvangen: 4-2-2025

2024-069--

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Christelijke Hogeschool Ede
College van Bestuur
Postbus 80
6710 BB EDE

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
50274921

Bijlagen
1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzendsdatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschichten.duo.nl.*

Datum 28 januari 2025
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo associate degree opleiding
Praktijkondersteuner Huisarts

Geacht bestuur,

Met de brief van 2 december 2024 met kenmerk 24.150, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 2 december 2024, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de associate degree-opleiding Praktijkondersteuner Huisarts tevens als bekostigde opleiding te verzorgen in Dordrecht.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 20 januari 2025, kenmerk 2024-069, *negatief* geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de associate degree-opleiding Praktijkondersteuner Huisarts tevens als bekostigde opleiding te verzorgen in Dordrecht.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, eerste lid in samenhang met artikel 7.17, tweede lid, van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag¹ niet voldoet aan het behoeftecriterium. Aan de beoordeling van het ruimtecriterium is

¹ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

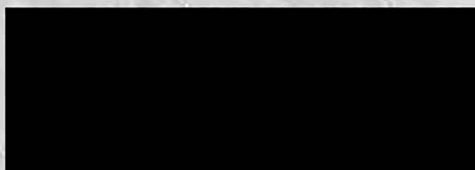
daarom niet toegekomen.² Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het, als bijlage bij dit besluit meegestuurde, advies van de CDHO.

Onze referentie
50274921

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

² Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. E.E.W. Bruins
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres CDHO
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp	Kenmerk CDHO	Kenmerk aanvrager
Nieuwe vestigingsplaats Christelijke Hogeschool Ede Deeltijd hbo Associate degree Praktijkondersteuner Huisarts Dordrecht	2024-069	24.150
		Datum 20 januari 2025

Geachte heer Bruins,

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: de commissie) over het voornemen van de Christelijke Hogeschool Ede om de hbo Associate degree Praktijkondersteuner Huisarts ook als bekostigde opleiding te verzorgen in de gemeente Dordrecht (brief van 2 december 2024 met kenmerk 24.150). De commissie heeft de aankondiging van deze aanvraag in maart gepubliceerd op haar website (A24-005). De commissie heeft deze aanvraag op 3 december ontvangen. Op 6 december is de behandeling van de aanvraag opgeschort en is de aanvrager in de gelegenheid gesteld om de ontbrekende informatie te leveren. Op 9 december is de aanvulling ontvangen en is de aanvraag weer door de commissie in behandeling genomen. Op 16 december heeft de commissie zienswijzen ontvangen van Breederode Hogeschool, Avans Hogeschool B.V. en de NRTO. Op 20 december heeft de commissie een zienswijze ontvangen van de Hogeschool Rotterdam. De aanvrager heeft op 7 januari 2025 op deze zienswijzen gereageerd.

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 in samenhang met artikel 7.17 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en de Algemene wet bestuursrecht. Verder heeft de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 van 28 april 2023 (hierna: Regeling) voor de commissie als leidraad gediend.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om *negatief* te besluiten op het verzoek van de Christelijke Hogeschool Ede om de hbo Associate degree Praktijkondersteuner Huisarts ook in de gemeente Dordrecht te verzorgen.

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie niet aan criterium a in art. 6 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte in de vorm van een opscholingsbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de te bekostigen opleiding. De commissie heeft derhalve criterium b in hetzelfde artikel van de Regeling niet getoetst.

1. Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding Praktijkondersteuner Huisarts ook in de gemeente Dordrecht verzorgen. De opleiding wordt door de aanvrager al in de gemeente Ede verzorgd. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree (hierna: Ad) van 120 studiepunten die de aanvrager in deeltijd wil aanbieden.

De opleiding beoogt studenten op te scholen tot Praktijkondersteuner Huisarts. De inhoud van de opleiding omvat onder andere de relatie met de patiënt, de medische kennis die bij de werkzaamheden hoort, de ethische en juridische aspecten die onderdeel zijn van de functie en hoe preventieve zorg vormgegeven kan worden.

De opleiding is toegankelijk voor professionals met een mbo-4 diploma in bestaande beroepen binnen de huisartsenzorg, zoals doktersassistent. Daarnaast is de opleiding toegankelijk voor professionals met een mbo-4 diploma in het (brede) opleidingsdomein zorg en welzijn, zoals medisch secretaresses en apothekersassistenten.

Studenten worden opgeleid om de functie praktijkondersteuner in een huisartsenpraktijk te vervullen.

2. Analyse verwant aanbod

De aanvrager vindt alleen de opleiding Praktijkondersteuner Huisarts (aangeboden door haarzelf, nog geen instroomgegevens beschikbaar) sterk verwant.

De aanvrager vindt de volgende hbo Ad's "enigszins verwant" aan de voorgenomen opleiding:

1. Management in de Zorg (aangeboden door zes instellingen¹ en één RPHO)
2. Zorg en Technologie (aangeboden door twee instellingen)
3. Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn (aangeboden door vijf instellingen)

Tot slot geeft de aanvrager aan dat er tien niet-geaccrediteerde programma's² bestaan, die gericht zijn op de opscholing van verpleegkundigen (met een mbo- en/of een hbo-opleiding) tot Praktijkondersteuner Huisarts.

De commissie begrijpt de term "enigszins verwant" als vergelijkbaar met de door de commissie gebruikte term "zijdelings verwant".

¹ Waar de commissie spreekt over "instelling", wordt "bekostigde instelling" bedoeld.

² Deze programma's zijn wel door een branchevereniging geaccrediteerd, maar niet door de NVAO. Het zijn dus geen geaccrediteerde opleidingen in de zin van de WHW en de Regeling.

De commissie vindt met de aanvrager de hbo Ad Praktijkondersteuner sterk verwant.

De commissie vindt alle andere door de aanvrager genoemde hbo Ad's zijdelings verwant aan de voorgenomen opleiding. De commissie vindt in dit geval de door de aanvrager genoemde onbekostigde hbo Ad Management in de Zorg onvoldoende verwant omdat deze niet onder vergelijkbare condities wordt aangeboden. Verder betreft de commissie de niet-geaccrediteerde programma's Praktijkondersteuner Huisarts niet bij de afbakening van het verwante aanbod omdat dit geen opleidingen zijn in de zin van de WHW en de Regeling.

De instroom in de zijdelings verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen (zie Bijlage 1).

De aanvrager verwacht dat er in het eerste jaar 30 studenten zullen instromen.

3. Beoordeling criterium a

De commissie beoordeelt hieronder de argumentatie van de aanvrager over de opscholingsbehoefte door middel van de hbo Associate degree Praktijkondersteuner Huisarts.³

De commissie is met de aanvrager van mening dat geen enkel opleidingstype van het ROA voldoende relevant is omdat hierin geen sterk verwante opleidingen zijn ondergebracht. De commissie laat ROA's prognoses voor de opleidingstypen dan ook buiten beschouwing.

De aanvrager beroept zich op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroep medisch praktijkassistenten. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan het aantal verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden.

De commissie vindt met de aanvrager de beroepsgroep medisch praktijkassistenten ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor een deel van de ISCO-beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals medische praktijkassistenten. Zij komen echter niet in aanmerking voor in deze beroepsgroep opgenomen ISCO-beroepen zoals (1) veterinaire assistenten en dierenartsassistenten en (2) tandartsassistenten en mondhygiënisten. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Bijlage 2, Tabel 1).

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in ROA's AIS voor de beroepsgroep die ten dele relevant is voor de onderhavige opleiding een positief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Praktijkondersteuner Huisarts.

Verder refereert de aanvrager aan gegevens afkomstig uit de Spanningsindicator, het Dashboard Vacaturemarkt en het Dashboard Online Vacatures van het UWV⁴ over de beroepsgroep medisch praktijkassistenten op zowel een landelijke als regionale schaal (regio's Drechtsteden en Rijnmond). De commissie merkt op dat de arbeidsmarkt begin 2020 is gekrompen als gevolg van de coronacrisis en dat deze krimp vervolgens is omgeslagen naar een (zeer) grote krapte op de arbeidsmarkt die

³ De commissie betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA (<https://roastatistics.shinyapps.io/AIStot2028>). De commissie hanteert altijd de meest actuele gegevens.

⁴ www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards

zichtbaar is bij alle beroepsgroepen en alle sectoren. De spanning is in de afgelopen vijf kwartalen weer enigszins afgenomen, hoewel deze in vrijwel alle gevallen nog steeds als (zeer) krap wordt getypeerd. In het geval van de beroepsgroep medisch praktijkassistenten merkt de commissie echter op dat de spanning voor deze beroepsgroep zowel op landelijke als regionale schaal de afgelopen vijf kwartalen altijd boven de 6,00 heeft gelegen. Dit geeft in de ogen van de commissie aan dat de behoefte aan werknemers in deze beroepsgroep onverminderd groot is. Dit geeft een indicatie van een kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de te bekostigen opleiding.

De aanvrager geeft aan dat bij het UWV specifiek navraag is gedaan naar het aantal vacatures voor Praktijkondersteuners Huisarts.⁵ In de mailwisseling wordt aangegeven dat het UWV het beroep Praktijkondersteuner Huisarts heeft ingedeeld in de beroepsgroep gespecialiseerd verpleegkundige. De aanvrager geeft aan dat de spanning bij deze beroepsgroep (zoals vermeld in de hierboven besproken Spanningsindicator) het afgelopen kwartaal op het hoogst mogelijk niveau stond, zowel landelijk als regionaal (16,00). Verder heeft het UWV in de mailwisseling aangegeven dat zowel het aantal ontstane vacatures als het aantal openstaande vacatures sterk is gestegen (van respectievelijk 300 en 200 in 2016 naar 1000 en 1200 in 2023). In de eerste twee kwartalen van 2024 gaat het om 700 en 800 vacatures. De commissie constateert met de aanvrager dat de arbeidsmarkt voor de beroepsgroep gespecialiseerd verpleegkundige zeer krap is, zowel landelijk als in de regio's Drechtsteden en Rijnmond. De commissie constateert verder dat het tekort in de eerste twee kwartalen van 2024 is afgenomen, maar dat het aantal ontstane en openstaande vacatures nog altijd groot is. Daarbij blijkt dat het aantal vacatures voor Praktijkondersteuners Huisarts in de afgelopen jaren sterk is toegenomen en dat het aandeel openstaande vacatures ook is toegenomen. Deze bronnen geven in samenhang bezien blijk van een groeiende arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager verwijst naar verschillende bronnen van het Nivel⁶ die een beeld geven van de rol van praktijkondersteuners in een huisartsenpraktijk. Er wordt onder meer aangegeven dat het steeds minder voorkomt dat een huisarts op individuele basis opereert en dat er steeds meer sprake is van meermanspraktijken: in 2022 was slechts 7% van de 7585 huisartsenpraktijken een solopraktijk. De rapporten geven verder aan dat bijna 80% van alle praktijken een praktijkondersteuner GGZ in dienst heeft. Veel praktijkondersteuners vervullen daarbij meerdere soorten praktijkondersteuning (zoals ouderenzorg, jeugd en somatiek). Tot slot wordt aangegeven dat zo'n 70% van de praktijkondersteuners een één- of tweejarig opleidingsprogramma voor praktijkondersteuner heeft afgerond⁷. 36% heeft een mbo-opleiding tot doktersassistent afgerond en 25% de opleiding tot hbo-verpleegkundige.

De commissie constateert dat uit deze bronnen blijkt dat in een groot en groeiend deel van de huisartsenpraktijken praktijkondersteuners werkzaam zijn en dat een deel van de werkzame

⁵ Bijlage 10 van het dossier

⁶ Het rapport 'Cijfers uit de Nivel-registratie van huisartsen en huisartsenpraktijken: Een actualisering voor de periode 2020-2022' (Nivel 2022, p. 12), de website <https://www.nivel.nl/nl/onderzoeksprogrammas/huisartsenzorg>, het rapport 'De praktijkondersteuner en praktijkverpleegkundige (POH) in beeld: Inzicht in de omvang en samenstelling van de POH-beroepsgroep in Nederland' (Nivel 2023, p. 18) en het rapport 'De praktijkondersteuner huisartsenzorg (POH) in de huisartsenpraktijk: diversiteit en capaciteit, najaar 2021' (Nivel 2022, p. 1).

⁷ De commissie stelt vast dat het opleidingsniveau van sommige van deze cursussen als NLQF 5 is aangeduid, wat gelijk is aan het niveau van een hbo Ad.

praktijkondersteuners huisarts een functie bekleedt op het niveau van de voorgenomen opleiding. De commissie stelt vast dat de bronnen aangeven dat de praktijkondersteuner huisarts een duidelijke positie in het functiegebouw in de zorg heeft verworven en dat het niveau van de voorgenomen opleiding passend is voor deze functie.

De aanvrager verwijst vervolgens naar een factsheet van het Nivel⁸, waarin wordt aangegeven dat in 2023 bij 38% van de ondervraagde huisartsenpraktijken in Zuidwest-Nederland een tekort aan praktijkondersteuners somatiek werd verwacht. Deze regio heeft vaker dan gemiddeld in Nederland moeite met het vinden van ondersteunend personeel en waarnemers/invalkrachten. Als oplossing wordt onder ander gedacht aan het opleiden van personeel binnen de eigen praktijk. De deeltijd Ad Praktijkondersteuner Huisarts van de aanvrager kan daar volgens de aanvrager in de regio Zuidwest-Nederland een relevante bijdrage aan leveren.

De commissie constateert dat het factsheet blijkt geeft van een niet nader gekwantificeerde arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager stelt onder verwijzing naar een online vacatureoverzicht van de Nederlandse Vereniging van Praktijkondersteuners en Praktijkverpleegkundigen (NVvPO) dat het aantal vacatures voor praktijkondersteuners in de periode 2020 tot 2023 is gestegen van 217 tot 250, maar in de periode tot november 2024 is afgenomen tot 147 vacatures. Volgens de aanvrager verklaart de NVvPO deze daling doordat vacatures lastiger in te vullen zijn en dat praktijken wellicht meer via andere wegen medewerkers zoeken, bijvoorbeeld met tussenkomst van bureaus. De aanvrager merkt op dat de geraadpleegde vacatures niet langer op de website van de NVvPO beschikbaar zijn en stelt dat de aantallen vermeld zijn in een mailwisseling tussen de NVvPO en de aanvrager. De commissie constateert dat er in 2020 217, in 2021 288, in 2022 258, in 2023 250 en in de periode van januari tot en met november 2024 147 vacatures werden aangeboden. Er is geen lijst met vacatures bijgevoegd. De commissie constateert op basis van het vacatureoverzicht dat sprake is van een afnemende behoefte aan praktijkondersteuners in 2024 ten opzichte van de jaren daarvoor.

De commissie stelt vast dat de aanvrager aan de hand van een groot aantal bronnen⁹ beargumenteert dat de opleiding aansluit op een kwalitatieve arbeidsmarktbehoefte. De commissie constateert dat de aangehaalde bronnen een breed palet aan ontwikkelingen in de gezondheidszorg beschrijven, zoals (1) de regionalisering van de zorg, (2) de aandacht voor positieve gezondheid en (3) de veranderende zorgvraag vanwege de vergrijzing en multimorbiditeit. Deze ontwikkelingen leiden onder andere tot personeelstekorten bij huisartsenpraktijken. Eén van de conclusies van de aanvrager is dat het wenselijk is om door middel van een ontwikkelingspad dat aansluit op de genoemde ontwikkelingen carrièreperspectieven te bieden voor alle zorgprofessionals binnen de huisartsenzorg. De voorgenomen opleiding biedt in de ogen van de aanvrager een dergelijk carrièreperspectief voor doktersassistenten. De commissie constateert dat de ontwikkelingen in de arbeidsmarktsector die relevant is voor de voorgenomen opleiding duidelijk zijn onderbouwd en dat de aanvrager navolgbaar heeft beargumenteerd dat deze ontwikkelingen kunnen leiden tot een behoefte aan afgestudeerden van de beoogde opleiding. De commissie concludeert dat deze

⁸ 'Arbeidsmarkt huisartsenzorg regio Zuidwest-Nederland 2023' (Nivel 2023)

⁹ Waaronder het 'Bestuurlijk akkoord huisartsenzorg 2019 – 2022' (11 juli 2018), het rapport 'Meerjarenvisie 2021-2024: Regionale Ambities bepalen de Landelijke Speerpunten' (InEen 2020), het rapport 'Gezondheid breed op de agenda: Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024' (Ministerie van VWS 2020) en het 'Nationaal Preventieakkoord: Naar een Gezonder Nederland' (Ministerie van VWS 2018).

bronnen in samenhang bezien blijken geven van kwalitatieve ontwikkelingen die een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding (alsmede een opscholingsbehoefte door middel van de voorgenomen opleiding) ten goede kunnen komen.

Ook verwijst de aanvrager naar een werkveldonderzoek dat door Hobéon is uitgevoerd in opdracht van de aanvrager.¹⁰ Hierin staan de resultaten beschreven van een online enquête onder medewerkers in de huisartsenzorg. Een lijst met de functies en organisaties van de deelnemers van de enquête en de gebruikte digitale vragenlijst zijn als bijlagen opgenomen. In totaal hebben 32 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld. Eén van de respondenten is in de lijst opgenomen als “huisartsenpraktijk” zonder nadere kwalificatie. De commissie acht deze respondent om deze reden niet navolgbaar. Op grond van deze lijst constateert de commissie dat het aannemelijk is dat de overige respondenten in een positie zijn om een gezaghebbende uitspraak te kunnen doen over het aanname- en opscholingsbeleid van hun organisatie.

De respondenten geven aan dat de Ad Praktijkondersteuner Huisarts meer carrièreperspectief biedt aan zorgprofessionals in de huisartsenzorg en daarmee bijdraagt aan de vermindering van personeelstekorten. De beoogde opleiding voorziet volgens de respondenten in extra arbeidskrachten die zich bezighouden met preventieve zorg waardoor artsen zich kunnen richten op andere zorgtaken. Respondenten herkennen ook het belang van continuïteit in chronische zorg en de kennis rondom chronische ziekten als toegevoegde waarde van afgestudeerden van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts.

De respondenten is ook gevraagd naar de kwantitatieve behoefte aan professionals met het geschetste profiel van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts. Op de vraag hoeveel mensen met het profiel van de Ad Praktijkondersteuner Huisarts in dienst zijn van de eigen organisatie meldt 88% van de respondenten dat dit het geval is. 53% van de respondenten is bereid om leerwerkplekken aan studenten van de beoogde opleiding aan te bieden en alle respondenten geven aan dat hun organisatie wil bijdragen aan de financiële kosten van een relevante opleiding zoals de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts. 15% van de respondenten geeft aan het eigen personeel te willen opscholen door middel van de beoogde opleiding. 34% van de respondenten weet niet of zij personeel wil laten opscholen en 50% heeft geen personeel in dienst dat in aanmerking komt voor opscholing door middel van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts.

Aan de respondenten is ook gevraagd om aan te geven hoe de behoefte aan professionals met het geschetste profiel van de Ad-opleiding Praktijkondersteuner Huisarts zich zal ontwikkelen. Uit het rapport blijkt dat 50% van de respondenten verwacht dat de behoefte aan professionals met het profiel van de beoogde Ad op de middellange termijn (van twee tot vijf jaar) gelijk zal blijven en 50% verwacht dat de behoefte op de middellange termijn zal stijgen. Op de langere termijn (meer dan vijf jaar) voorziet 25% dat de behoefte gelijk blijft en 75% verwacht een stijgende behoefte. De respondenten hebben ook aangegeven hoeveel afgestudeerden van de beoogde Ad-opleiding zij de komende jaren willen aannemen. Het gaat om acht afgestudeerden in 2025, elf afgestudeerden in 2026, vijf afgestudeerden in 2027 en tien afgestudeerden in zowel 2028 als in 2029.

In het arbeidsmarktonderzoek wordt aangegeven dat de vragenlijst is uitgezet bij de huisartsenpraktijken die aangesloten zijn bij de vier zorggroepen in Zuid-Holland Zuid. Alle respondenten (n=32) zijn vertegenwoordigers van huisartsenpraktijken die zijn aangesloten bij een van de vier zorggroepen in Zuid-Holland Zuid. Hobéon is van mening dat dit extrapolatie van de

¹⁰ Arbeidsmarktonderzoek Associate degree opleiding Praktijkondersteuner Huisartsen Drechtsteden/Zuid-Holland Zuid: Christelijke Hogeschool Ede (Hobéon 2024)

uitkomsten van het onderzoek naar de overige zorggroepen mogelijk maakt. De respondenten vertegenwoordigen 15% van de huisartspraktijken in de regio. Alle respondenten zijn volgens Hobéon hetzelfde type organisatie en lid van dezelfde verenigingen als de huisartspraktijken die niet op de vragenlijst hebben gereageerd. De 32 respondenten geven aan dat ze een totale behoefte hebben van minimaal 5 en maximaal 11 nieuwe medewerkers met het profiel van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts per jaar. Op basis van extrapolatie naar alle huisartsenpraktijken in de regio Zuid-Holland Zuid (n=207) komt de totale behoefte uit op minimaal 32 en maximaal 71 nieuwe medewerkers met het profiel van de beoogde opleiding per jaar. Daarnaast komt op basis van extrapolatie naar voren dat er ruim 100 leerwerkplekken beschikbaar zouden zijn bij de 207 huisartsenpraktijken in de regio Zuid-Holland Zuid. De commissie stelt vast dat het onderzoek valide en grotendeels navolgbaar is en dat de respondenten relevant zijn. De commissie is van mening dat het onderzoek blijkt geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding, maar dat slechts 5 werkgevers aangeven een opscholingsbehoefte te hebben (die vervolgens niet gekwantificeerd is). De leerwerkplekken waarover in het onderzoek gesproken wordt kunnen niet als blijkt van een opscholingsbehoefte worden beschouwd.

De aanvrager geeft aan dat uit het onderzoek van Hobéon naar voren komt dat de ondervraagde respondenten inzetten op het zelf opleiden van personeel. Dit wordt onderstreept door het Maatschappelijk Jaarverslag van Rijnmond Dokters¹¹, waarbij meer dan 250 huisartsenpraktijken zijn aangesloten. In dit verslag wordt onder andere aangegeven dat de regionale vraag naar praktijkondersteuners huisarts stijgt en dat vacatures moeilijker zijn in te vullen. Rijnmond Dokters biedt een inwerk- en begeleidingsprogramma voor personeel dat zich wil opscholen tot praktijkondersteuner huisarts. De aanvrager is van mening dat de beoogde opleiding nadrukkelijk is bedoeld voor zij-instromers en opscholers en daarmee kan voldoen aan het vervullen van de regionale vraag naar praktijkondersteuners huisarts. De commissie onderschrijft dit betoog.

Tot slot refereert de aanvrager aan tien adhesiebetuigingen¹² die zijn afgegeven in de periode oktober en november 2024. Zij zijn getekend door vertegenwoordigers van regionale mbo onderwijsaanbieders (n=2), een beroepsvereniging (n=1), een landelijke koepel van huisartsen (n=1), regionale koepels van huisartsen (n=3) en (regionale) huisartsenpraktijken (n=3). De commissie constateert dat de benaderde huisartsenpraktijken ook hebben deelgenomen aan het arbeidsmarktonderzoek van Hobéon en neemt deze adhesiebetuigingen dan ook niet mee in de beoordeling.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager heeft aangetoond dat er enige arbeidsmarktbehoefte bestaat aan de opleiding Praktijkondersteuner Huisarts te Dordrecht. De aanvrager heeft echter niet aangetoond dat er een specifieke opscholingsbehoefte bestaat waar de voorgenomen opleiding Praktijkondersteuner Huisarts te Dordrecht op aansluit. Aangezien de aanvrager uitsluitend een deeltijdopleiding heeft aangevraagd is het noodzakelijk om een opscholingsbehoefte aan te tonen. Uit het arbeidsmarktonderzoek van Hobéon blijkt een kleine arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts, maar de opscholingsbehoefte die door 5 werkgevers is vermeld is niet gekwantificeerd. De aanvraag voldoet niet aan criterium a (art. 6 lid 1) van de Regeling.

¹¹ Bijlage 9 van het dossier.

¹² Bijlagen 12a tot en met 12j en 12l tot en met 12l van het dossier.

Aangezien de aanvrager geen opscholingsbehoefte heeft aangetoond, toetst de commissie niet of de voorgenomen opleiding voldoet aan criterium b (art. 6 lid 1) van de Regeling.

4. Afstemming en zienswijzen

De aanvrager geeft aan dat binnen het samenwerkingsverband van de Dordrecht Academy afstemming heeft plaatsgevonden met de Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Inholland. Beide hogescholen hebben ingestemd met het voornemen van de aanvrager om de beoogde opleiding ook in Dordrecht aan te bieden. De aanvrager heeft de communicatie hierover in twee bijlagen bij het dossier toegevoegd.¹³

Vanaf 3 december is op de website van de commissie kennisgegeven van het voornemen van de Christelijke Hogeschool Ede om de nieuwe hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts ook als bekostigde opleiding te verzorgen in de gemeente Dordrecht. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs en andere belanghebbenden de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Op 16 december zijn zienswijzen ingediend door Breederode Hogeschool, Avans Hogeschool B.V. en de NRTO. Breederode Hogeschool herhaalt de argumenten die in haar zienswijze tegen de eerdere aanvraag voor de opleiding Praktijkondersteuner Huisarts van de aanvrager in Ede (2024-020) naar voren zijn gebracht. Zij stelt in haar zienswijze dat er reeds elf aanbieders zijn van opleidingen Praktijkondersteuner Huisarts en dat zij al in de bestaande behoefte kunnen voorzien. Daarbij stelt Breederode Hogeschool vast dat de bestaande opleidingen deels door bekostigde hogescholen worden aangeboden en dat bekostiging van de voorgenomen opleiding het speelveld tussen privaat en bekostigd onderwijs verstoort. Verder is Breederode Hogeschool van mening dat de argumenten in het dossier bekostiging van de beoogde opleiding niet rechtvaardigen. Zij stelt daarbij dat er wordt aangegeven dat de functie praktijkondersteuner huisarts als "onmisbaar" wordt beschouwd en dat de bestaande onbekostigde opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

Tot slot geeft Breederode Hogeschool aan zorgen te hebben over de nadruk op psychiatrie in de voorgenomen opleiding omdat deze de positie van de Praktijkondersteuner Huisarts in de GGZ kan ondermijnen. Breederode Hogeschool verwijst tevens naar de Wet NLQF die per 1 januari 2025 in werking is getreden en stelt dat een NLQF ingeschaalde opleiding als verwant aanbod dient te worden aangemerkt. Zij merkt op dat de eigen opleiding en de beoogde opleiding allebei opleiden voor dezelfde functie, praktijkondersteuner huisarts. Breederode Hogeschool is van mening dat door alleen naar graadverlening (hbo Ad) te kijken wordt voorbijgegaan aan de praktijkwaarde die een NLQF-inschaling per 1 januari 2025 heeft. Breederode Hogeschool ziet de komst van de beoogde hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts als oneerlijke concurrentie en marktverstoring en is van mening dat Dordrecht in het verzorgingsgebied van Breederode Hogeschool is gelegen. De bekostigde hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts in Dordrecht zal volgens haar dan ook concurreren met het onbekostigde onderwijs in de regio.

Avans Hogeschool B.V. en de NRTO geven aan zich achter de inhoud van de zienswijze van Breederode Hogeschool te scharen. Beide partijen herhalen de argumenten van Breederode Hogeschool en benadrukken dat realisatie van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts in Dordrecht tot een ongelijk speelveld zal leiden, waardoor de aanbieders van onbekostigde opleidingen Praktijkondersteuner Huisarts oneerlijke concurrentie kunnen ervaren en van de markt verdrongen

¹³ Bijlage 12h en 12i van het dossier.

kunnen worden. Avans Hogeschool B.V. merkt daarbij op dat de nieuwe vestigingsplaats van de opleiding hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts in het verzorgingsgebied van Avans Hogeschool B.V. is gelegen en een nadelig effect op de eigen instroom zal hebben. De NRTO wijst ook op de Wet NLQF op grond waarvan de opleidingen van Avans Hogeschool B.V. en Breederode Hogeschool volgens haar als verwant aan de beoogde opleiding dienen te worden aangemerkt, omdat deze opleidingen allemaal opleiden voor de functie praktijkondersteuner huisarts.

Op 20 december zijn drie vrijwel identieke positieve zienswijzen ingediend door de Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Inholland en de Gemeente Dordrecht. Zij stellen in de zienswijzen dat op verzoek van gemeenten in de regio Drechtsteden de Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Inholland en de Christelijke Hogeschool Ede in 2021 de Dordrecht Academy hebben opgericht. Uit de zienswijzen komt verder naar voren dat op verzoek van een groot aantal huisartsenpraktijken in de regio Drechtsteden en met instemming van de Hogeschool Rotterdam onderhavige aanvraag voor de nieuwe vestigingsplaats van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts is ingediend. In de zienswijzen wordt gesteld dat de door de NRTO, Breederode Hogeschool en Avans Hogeschool B.V. ingediende zienswijzen afkomstig zijn van private aanbieders, op wie een ander regime voor economische mededinging van toepassing is dan op publiekrechtelijke instellingen voor hoger beroepsonderwijs, zoals omschreven in de WHW. Daarnaast komt uit de zienswijzen naar voren dat voordat de aanvraag is ingediend grondig marktonderzoek binnen de eerstelijns gezondheidszorg in de regio heeft plaatsgevonden. Ten slotte wordt in de zienswijzen gesteld dat vanwege het beperkte carrièreperspectief de instroom in de opleiding tot doktersassistente terugloopt. Het aanbieden van de opleiding Praktijkondersteuner Huisarts te Dordrecht zou er volgens de indieners van de positieve zienswijzen voor kunnen zorgen dat de opleiding tot doktersassistente aantrekkelijker wordt. Daarnaast wordt in de zienswijzen gesteld dat de opleiding tot Praktijkondersteuner Huisarts een belangrijke bijdrage kan leveren aan het verkleinen van het tekort aan zorgprofessionals in de regio en daarmee aan het verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van de eerstelijns gezondheidszorg in de regio Drechtsteden.

De commissie heeft de aanvrager op 16 december op de hoogte gesteld van de inhoud van de zienswijzen van de NRTO, Breederode Hogeschool en Avans Hogeschool B.V. en op 6 januari van de zienswijze van de Hogeschool Rotterdam¹⁴ en haar de gelegenheid gegeven om binnen tien werkdagen na ontvangst een reactie te geven. De aanvrager heeft op 7 januari 2025 gereageerd.

De aanvrager refereert in haar reactie op de zienswijzen van de NRTO, Breederode Hogeschool en Avans Hogeschool B.V. aan het advies van de commissie naar aanleiding van de aanvraag voor de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts te Ede (2024-020) en meer specifiek naar de conclusies van de commissie op de zienswijze van Breederode Hogeschool. Zij stelt dat het programma Praktijkondersteuner huisartsenzorg/praktijkverpleegkundige dat Breederode Hogeschool op niveau NLQF 5 aanbiedt geen opleiding in de zin van de WHW is en niet door de NVAO is geaccrediteerd. De commissie is volgens de aanvrager bij de beoordeling van aanvragen slechts gehouden om onbekostigd geaccrediteerd opleidingsaanbod dat onder vergelijkbare condities wordt aangeboden bij de afweging te betrekken.

De aanvrager stelt verder dat de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts gebaseerd is op zowel het competentieprofiel van de Praktijkondersteuner Huisarts als het competentieprofiel van de Bachelor

¹⁴ De zienswijzen van Hogeschool Inholland en de Gemeente Dordrecht zijn rechtstreeks naar de aanvrager gestuurd.

Nursing 2020. Op basis hiervan constateert de aanvrager dat afgestudeerden van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts een verpleegkundige basis verwerven. Brede medische basiskennis is in het huidige zorglandschap volgens de aanvrager essentieel. De aanvrager wijst in dit kader op het feit dat het toelaten van zij-instromers op dit moment bemoeilijkt wordt door het huidige private aanbod. Apothekers- en doktersassistenten en andere paramedisch geschoolde professionals kunnen volgens de aanvrager niet instromen in de huidige opleidingen tot Praktijkondersteuner Huisarts, omdat zij niet over de benodigde verpleegkundige basiskennis beschikken. De aanvrager stelt dat uit aan het aanvraagdossier toegevoegde adhesiebetuigingen naar voren komt dat de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts de overstap van zorgprofessionals naar de huisartsenpraktijk aantrekkelijk zal maken en een positieve aanzuigende werking zal hebben voor andere functies in huisartsenpraktijken. De aanvrager stelt verder dat de personele tekorten zullen toenemen en de werkdruk zal stijgen door de overgang naar eerstelijnszorg.

De aanvrager geeft daarnaast aan dat de opleiding Praktijkondersteuner Huisarts niet primair beoogt middelbare scholieren aan te trekken en in deeltijd zal worden aangeboden. Studenten dienen gedurende de opleiding over een relevante werkplek te beschikken.

De aanvrager betoogt verder dat de functie Praktijkondersteuner Huisarts onmisbaar is in Nederland. Zij bestrijdt de suggestie dat de huidige opleidingen bij onder andere Breederode Hogeschool en Avans Hogeschool B.V. naar tevredenheid worden aangeboden en stelt dat een noodzaak bestaat om professionals door middel van een volledig Associate degree programma op te leiden. Met het oog op de versterking van het functiehuis in de huisartsenzorg biedt het aanbieden van een Ad-opleiding volgens de aanvrager belangrijke kansen en doorgroeimogelijkheden voor onder andere doktersassistenten en apothekersassistenten op mbo-niveau.

De aanvrager beschouwt de positieve zienswijzen van de Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Inholland en de Gemeente Dordrecht als bevestiging van de noodzaak van de aanvraag voor een nieuwe vestigingsplaats van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts te Dordrecht.

De commissie stelt voorop dat zij voorstander is van een goede samenwerking tussen de instellingen en betreurt dat de mogelijkheid tot afstemming voorafgaand aan de indiening van de aanvraag niet heeft geleid tot een voor alle partijen bevredigende uitkomst.

De commissie constateert dat Breederode Hogeschool en Avans Hogeschool een programma 'Praktijkondersteuner Huisartsenzorg/Praktijkverpleegkundige op niveau NLQF 5 aanbieden dat door de V&VN is geaccrediteerd. Het programma is echter geen opleiding in de zin van de WHW en het is niet door de NVAO geaccrediteerd. Dit geldt ook voor alle andere "opleidingen" waar Breederode Hogeschool en Avans Hogeschool B.V. aan refereren. De commissie is bij de beoordeling slechts gehouden om onbekostigd geaccrediteerd opleidingsaanbod dat onder vergelijkbare condities wordt aangeboden bij de afweging te betrekken. Daar is hier geen sprake van. De commissie kent dan ook geen gewicht toe aan de zienswijzen. De commissie beschouwt de positieve zienswijzen van de deelnemende partners in de Dordrecht Academy (de Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Inholland) en van de gemeente Dordrecht als blijk van steun voor de aanvraag van de Christelijke Hogeschool Ede voor een nieuwe vestigingsplaats van de hbo Ad Praktijkondersteuner Huisarts te Dordrecht.

Conclusie

Gelet op het voorgaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om *negatief* te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'P.M.M. Rullmann', written in a cursive style.

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage 1: afbakening verwant aanbod (Bron: DUO)

Opleiding	Instelling	'19-'20			'20-'21			'21-'22			'22-'23			'23-'24		
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU
Ad Management in de Zorg (80011)	Avans Hogeschool (07GR), Breda		34			73			41			70			51	
	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven		27			56			35			33			40	
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen			43			20			29			42			44
	Hogeschool Leiden (21RI), Leiden			50			40			43			59			60
	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam		54			61			43			45			49	
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen		34	1		35	4		45	12		59			44	3
Ad Zorg en Technologie (80131)	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven		5	8		3	7		4	4		3	6	8	2	9
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Emmen										1			1		
	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Leeuwarden													4	3	
Ad Ervaringsdeskundigheid in Zorg en Welzijn (80086)	Fontys Hogeschool (30GB), Eindhoven		25			29			43			34			37	
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen		40			26			27			35			26	
	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam		24			33			30			40			35	1
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen								27			33			38	
	Saxion Hogeschool (23AH), Deventer					16			9			21			14	
Totaal Eerstejaarsinstroom		0	243	102	0	332	71	0	304	88	1	373	107	13	339	117

Bijlage 2: tabellen arbeidsmarktprognoses (Bron: ROA, AIS)

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep medisch praktijkassistenten

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Indicator	Typering
Medisch praktijkassistenten	verwachte uitbreidingsvraag tot 2028	13300	17	2,7		erg hoog
Medisch praktijkassistenten	verwachte vervangingsvraag tot 2028	8400	11	1,8		laag
Medisch praktijkassistenten	verwachte baanopeningen tot 2028	21800	28	4,2		gemiddeld
Medisch praktijkassistenten	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2028				0,855	groot